

Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag

Sandgata 30,
7012.

Trondheim 13/8-2010.

**Norges vassdrags- og energidirektorat,
Oslo.**

Kvenndalsfjellet vindkraftverk – Klage til Olje- og energidepartementet over gitt konsesjon til Statkraft Agder Energi Vind DA.

På vegne av Norges Naturvernforbund – fylkeslagene i Nord- og Sør-Trøndelag – påklages det vedtak Norges vassdrags- og energidirektorat har foretatt ved å gi ovennevnte utbyggere konsesjon for Kvenndalsfjellet vindkraftverk.

Hovedgrunnlaget for klagen er vurderingsgrunnlaget for den beslutning tatt av NVE – en vurdering som er preget av sterk ensidighet til fordel for konsesjonssøkeren. Denne ensidighet er i strid med Forvaltningslovens krav til begrunnelse av vedtak. Videre har ikke de kvaliteter som preger området på ulike måter fått den plass i saksbehandlingen som vil være naturlig i en sak av betydelige konsekvenser for området på Kvenndalsfjellet.

Beskrivelse av området: Det består av fjellterreng, ligger sentralt i Åfjord kommune, opp til en høyde på 400 meter og vil være synlig over et stort område – bl. a. områdene ved Åfjorden og Skråfjorden, Linesøya, Barøya og Lauøya.

De inngrep prosjektet vil medføre, gir en reduksjon av området karakterisert i sone 2 med ca. 10 km². Det er et meget viktig nasjonalt mål å bevare sammenhengende naturområder uten inngrep, kfr. de strategiske mål i Regjeringens stortingsmelding om miljøpolitikk og rikets miljøtilstand – (nr. 26 2006-2007). Vi viser her til uttalelse fra Fylkesmannen i Sør-Trøndelag som peker på at slike inngrep er i strid med disse nasjonale mål. Vi viser også til Riksrevisjonens rapport til Stortinget om at de mål som er satt, ikke etterleves.

NVE's vurdering i denne sammenheng fremstår lite tillitsvekkende med henvisningen til "Når vindkraftverk skal bygges vil det gå ut over inngrepsfrie områder". Det viser en manglende vilje til å gå inn i det dette spørsmåls kjerne og de konsekvenser tap av slike områder gir.

Kvenndalsfjellet vindkraftverk vil på ulike måter få stor innvirkning på naturmangfoldet i området. Særlig gjelder dette det rike fugleliv. De våtmarksområder området inkluderer er viktige hekkeplasser for flere arter, bl.a. den sårbare storlomen.

Det er også i nærområdet påvist hubro og havørn. For sistnevnte art er ro i hekketiden helt avgjørende.

Med det klart påviste rike fugleliv, hvorav et betydelig antall rødlistede arter, vil utbyggingen og driften av vindkraftverket kunne få en drastisk negativ virkning, både ved næringstrekk og for artenes populasjon. Direktoratet for naturforvaltning har avgitt sterke merknader til de konsekvenser det vil gi. Vi viser forøvrig til de uttalelser vi tidligere har avgitt om konsekvensene for fuglelivet.

Som det fremgår ovenfor ligger Kvenndalsfjellet sentralt i Åfjord – i skillet mellom de indre og ytre deler av kommunen. Planområdet er godt synlig langs store deler av kysten og i betydelig grad fra kommunens sentrum. Det vil, dersom flere konsesjoner gis, medføre at en stor del av Fosenkysten vil gi et nokså sammenhengende ”vindkraftbilde”. Det vil være godt synlig fra skipsleia, og det må i den forbindelse pekes på Hurtigrutas passering gjennom Stokken – ett av to steder i landet hvor slik passering i en trang fjordarm så vidt kan skje. Landskapsmessig vil vindkraftverket fremstå som et dominerende landskapselement i Åfjord kommune.

Inngrepsfrie arealer og landskapsbildet er de mest sentrale faktorer i vurderingen av et områdes benyttelse for friluftsliv. Slik virkningene på disse områder er som beskrevet, vil konsekvensene for et aktivt friluftsliv være betydelige. Når støyen i tillegg kan overskride grenseverdiene, vil inspirasjonen til å bruke området til dette formål reduseres. Om spesielle tiltak for fritidsbebyggelsen som får denne belastning gir resultat, skal ikke vurderes her. Det må erkjennes, som en realitet, at slike tiltak ikke er særlig aktuelle for det aktive friluftsliv.

Igjen gir NVE en vurdering som tyder på manglende forståelse for friluftslivets egenart og betydning for mennesket. ”Tilgjengeligheten til turterrenget, dvs. vindkraftområdet, er blitt lettere og Kvenndalsfjellet er ikke tilrettelagt for denne type aktivitet”. Skulle friluftslivet i landet vært konsentrert bare der hvor det var såkalt tilrettelagt, ville friluftslivets aktiviteten vært på et helt annet og lavere nivå. Det er, som nevnt i forbindelse med inngrepsfrie områder, nettopp denne egenskap som er attraktiv. Og igjen er vurderingen innsnevret til nåtiden. Friluftslivet vil i fremtiden ha en annen dimensjon enn i dag. Det er i dag en selvfølgelighet i enhver samfunnsplanlegging hvor også ulike energiformer må vurderes.

Reindrift har lange tradisjoner på Fosen. Det er en viktig del av bærekraftig næringsvirksomhet. Ettersom Kvenndalsfjellet er et viktig vinterarbeidsområde vil anlegg og drift av vindparkkraftverk ha en betydelig innflytelse på drifta. Vi registrerer igjen at for NVE er en mulig uenighet om slike installasjoners virkning på reinen og dens adferd et viktig moment i vurderingen – en vurdering som konkluderer med at reindriften ikke vil være skadelidende. Et er henvisningen til uenigheten – en uenighet som domineres av klare forskningsresultater som viser at de negative virkningene er betydelige. Det burde i vurderingen også gi grunnlag for å ta i bruk føre-var-prinsippet som nevnes flere ganger i konsesjonsdokumentene. Det er vel nettopp i slike vurderinger begrepet må bety noe mer enn en teoretisk henvisning.

Det er av reiselivsbransjen påpekt det uakseptable i at det ikke er foretatt en samfunnsøkonomisk vurdering hvor også de kvalitative verdier som umiddelbart ikke lar seg prissette, er tatt inn. Dette gjelder i ennå sterkere grad andre verdier – friluftsliv, opplevelse av inngrepsfri natur, naturmangfoldets mange og ulike kvaliteter, ro – forhold som helsemessig har store positive virkninger. Det er korrekt som NVE

fremhever, under henvisning til metodiske problemer, at disse verdier er vanskeligere å måle. D e t er imidlertid en altfor lettvinnt måte å omgå viktige konsekvenser for de mange mennesker som på en eller annen måte – kontinuerlig eller periodevis – har behov for og påvirkes av det disse verdier representerer. Det finnes i dag betydelig forskning, bl. a. i Sverige, som viser sterk korrelasjon mellom miljøfaktorer og helse. I disse dager fremlegges en medisinsk vurdering fra Universitetet i Oslo hvor det antydes at hver fjerde nordmann plages av overvekt og at dette belaster landets helsebudsjett med 20 milliarder pr år.

Symptomatisk er det også at NVE i sin ytterligere vurdering i konsesjonsbehandlingen kun behandler reiseliv og turisme og ikke de andre verdier som er nevnt ovenfor. Norges vassdrags- og energidirektorats holdning og kunnskap på dette område er gammeldags og passè. Det gjelder både behandlingen av den økonomiske betydning av disse verdier, og at det er dagens situasjon som legges til grunn – ikke behov som blir stadig viktigere og for langt flere enn i dag.

Også ved dette prosjektet er det nødvendig å påpeke de totale virkninger alle søknader om konsesjon vil få for Fosenhalvøya. De nye landskapselementer – som det ”vakkert” heter - vil omforme området på en radikal måte. Det er nevnt føre-var-prinsippet ovenfor. Dette prinsipp er i det hele tatt ikke gitt den minste mulighet til innflytelse i vurderingene.

Som i behandlingen av andre konsesjonssøknader er det grunn til å vise til den totale mangel på helhetlig vurdering av energisektoren. Hva en kan oppnå med den samme sterke subsidiering innen energieffektivisering og energisparing som blir utbygging av vindkraft til del. På samme måte som ved de såkalte ikke-prissatte verdier, er NVE tydeligvis bundet til konvensjonelle måter å tenke på – fullstendig perspektivløst for en fremtidig utvikling.

Klagens oppsummering og konklusjon.

- Begrunnelsen for den gitte konsesjon fyller ikke de krav forvaltningslovgivningen setter til begrunnelsens objektivitet.
- De viktige kvaliteter som ligger i de ”ikke-prissatte” verdier er ikke forsøkt behandlet så seriøst som tidens kunnskap og innsikt tilsier.
- Behandlingen er fragmentarisk uten å legge den nødvendige kraft i sumvirkningene for prosjektet og tilgrensende inngrep.

På dette grunnlag ber vi Olje- og energidepartementet ta klagen til følge med den konsekvens at konsesjon for utbygging av Kvenndalsfjellet vindkraftverk ikke gis.

Med hilsen

Norges Naturvernforbund – fylkeslagene i Nord- og Sør-Trøndelag.

Steinar Nygaard
Naturvernforbundet i Sør-Trøndelag

